

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

АДВОКАЦІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійної програми Журналістика і соціальні комунікації

Луцьк
2023

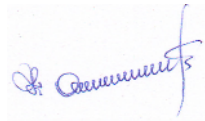
Силабус освітнього компонента «Адвокаційна журналістика» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня. 29 серпня 2023 року

Розробник:

Теребус Оксана Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

доц. Кошелюк О. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Теребус Оксана Леонідівна: кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій; тел.: 0502408907; oksana_tereb@ukr.net

Дні занять (розклад за посиланням: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента «Адвокаційна журналістика» складено з орієнтиром на можливість вільного проектування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

2. Пререквізити / Постреквізити

Особливих вимог до здобувачів другого (магістерського) рівня до початку вивчення вибіркового освітнього компонента немає.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента є формування компетентності у сфері прав людини, рівності та недискримінації, посилення чутливості українських журналістів до проблематики менших та вразливих груп, а також дотримання етичних журналістських стандартів у висвітленні питань, пов'язаних із правами людини. Основними завданнями є засвоєння провідних принципів та підходів у адвокаційній журналістиці; формування навичок роботи із спеціальними та особливими джерелами інформації про стан або порушення прав людини; формування теоретичних знань та практичних вмінь, вимог правозахисної журналістики.

4. Результати навчання

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і вирішувати складні проблеми у галузі журналістики і соціальних комунікацій, проводити дослідження та запроваджувати інновації у невизначених умовах і вимогах у сфері медіа, володіти інформаційно-комунікаційними технологіями для здійснення практичної професійної діяльності.

ЗК02. Здатність планувати час та управляти ним для досягнення поставлених цілей, вміння спланувати роботу в колективі.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї та нестандартні рішення і використовувати їх для креативного вирішення проблем і виконання завдань у сфері соціальних комунікацій.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення, знаходити переконливі аргументи для партнерів і колег у їх правильності, бути критичним і самокритичним.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у професійній діяльності із врахуванням знань із різних сфер суспільного життя, володіти глибокими знаннями з різних галузей, створювати інформаційний контент у різних тематичних напрямках і для різних видів медіа.

СК03. Здатність приймати ефективні рішення, виконувати складні журналістські завдання і вирішувати складні суспільно-комунікативні проблеми у нестандартних умовах і непередбачуваних ситуаціях, володіти навичками журналістської роботи в екстремальних ситуаціях, в умовах неповної чи недостатньої інформації та суперечливих вимог, володіти навичками інформаційної, психологічної та медіабезпеки.

СК05. Здатність оперативно збирати інформацію, використовуючи різноманітні комунікативні навички, відокремлювати факти від коментарів, перевіряти інформацію, дотримуватись професійних стандартів і журналістської етики, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, вміло й професійно поєднувати різні форми передачі контенту з використанням сучасних інформаційних технологій.

Програмні результати навчання:

ПР05. Розробляти план та шляхи вирішення виявленої суспільної проблеми, застосовуючи сучасні методи збирання, обробки, інтерпретації та поширення інформації, генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології для створення медіапродуктів.

ПР06. Вміти оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати, аналізувати та робити висновки про результативність (соціальний вплив) створеного медіапродукту чи вирішеної комунікативної ситуації.

ПР07. Вміти проводити моніторинг діяльності медіа та з'ясувати провідні тенденції медіаринку, аналізувати їх в умовах нових викликів, дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати варіанти їх вирішення.

ПР08. Показувати проблемні питання у діяльності сучасних медіа організацій та аргументовано висвітлювати шляхи їх вирішення, використовувати передові знання і методики дослідження діяльності і створення нових медіаінституцій.

ПР14. Вміти застосовувати нові підходи у ситуаціях зміни професійного середовища, оновлювати професійні компетенції для вирішення різноманітних проблемних комунікативних ситуацій.

ПР15. Здійснювати комунікацію з колегами, планувати та виконувати самостійну і командну роботу.

ПР17. Дотримуватися принципів і правил медіабезпеки, журналістської етики та професійних стандартів, використовувати їх у професійній діяльності.

Soft skills: вміння працювати в команді; лідерство; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін; здатність керувати своїм часом, розуміння важливості дедлайнів та ін.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. ЗМІ та права людини						
Тема 1. Поняття про сучасну концепцію прав людини та демократії. Права людини як особливий предмет ЗМІ та предмет адвокаційної журналістики.	20	2	2	14	2	5
Тема 2. Становлення адвокаційної журналістики в Україні.	16	2	2	10	2	5

Тема 3. ЗМІ і права людини. Права людини в Україні	12	2		10		5
Тема 3. Цензура, дотримання прав, рівень дискримінації та обмеження прав, співпраця з правоохоронними інституціями, захист та відновлення прав, права людини під час війни.	12		2	10		5
Разом за модулем 1	60	6	6	44	4	20
Змістовий модуль 2. Особливості підготовки матеріалів у адвокаційній журналістиці						
Тема 5. Концепція «універсального дизайну» у просторі, послугах, інформації	16	2	2	10	2	5
Тема 6. Люди з інвалідністю, діти, жінки як вразливі групи в адвокаційній журналістиці.	14		2	12		5
Тема 7. Системні порушення прав людини в Україні: питання мігрантів, біженців, шукачів притулку, захист прав літніх людей.	16	2	2	10	2	5
Тема 8. Місця несвободи.	14		2	12		5
Разом за модулем 2	60	4	8	44	4	20
Види підсумкових робіт						
Підсумкова контрольна робота						60
Всього годин/ Балів:	120	10	14	88	8	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає більш детальне опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання завдань практичного спрямування, опрацювання додаткової літератури, перегляд рекомендованих відеоматеріалів, підготовку проекту тощо.

Ефективність і результативність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, зокрема під час тематичного

опитування, бесід, дискусій, обговорення проблемних завдань, презентації творчих завдань, проекту та ін., та фіксує в загальній оцінці за тему.

Зміст та обсяг самостійної роботи подано в таблиці.

№ п/п	Тема	Кільк. год.
1.	Укласти перелік джерел, до яких Ви можете звернутися по інформації, що стосується окреслених тем (владні, соціальні, правоохоронні, правозахисні, громадські, експертні, дослідницькі, ресурсні). Зазначити необхідні реквізити організацій, а також характер інформації, яку вони можуть надати.	8
2.	Підібрати приклади журналістських матеріалів з питань протидії дискримінації за різними ознаками та сформулювати рекомендаційні висновки.	8
3.	Провести дослідження на тему: «Як медіа пишуть про жінок у «нежіночих» сферах зайнятості».	8
4.	Підготувати до публікації у факультетських медіа матеріал про суспільно важливу тему, зокрема про права людини.	8
5.	Що таке «дискримінація», її види, як вона виникає і чим загрожує суспільству. Як уникнути дискримінації в роботі журналіста. Підібрати приклади дискримінації в ЗМІ.	8
6.	Підготувати статтю на тему: «Українська журналістика в умовах гібридної війни: актуальні питання дискримінації та порушення прав людини».	16
7.	Підготувати навчальне повідомлення на тему «Механізм захисту прав людини» (на прикладі будь-яких країн Європейського Союзу; вибір).	8
8.	Підготувати проект журналістського матеріалу: «Правозахисники Волині».	8
9.	Проаналізувати місцеві видання на наявність у них «мови ворожнечі» або (вибір) на присутність у них тем з гендерної нерівності, насилля, дискримінації, ксенофобії, порушення прав людини в умовах конфлікту.	8
10.	Знайти й проаналізувати 4-5 журналістських матеріалів волинських ЗМІ, присвячених темі захисту прав людини осіб з інвалідністю (або: дітей, жінок, ВПО, літніх людей, мігрантів/ біженців, ЛГБТІ, ВІЛпозитивних, ромів, хворих та інші).	8
	Всього:	88

IV. Політика оцінювання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на

самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з вибіркового освітнього компонента, становить 100 балів.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання.

Відповідно до пунктів 3.2 та 3.3 «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» з освітнього компонента можливе зарахування окремих тем, модулів, індивідуального науково-дослідного завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи, так само індивідуальне завдання; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена «Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» та «Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання, які здобувач освіти складає з порушенням дедлайнів, викладач перевіряє, але не оцінює (тобто здобути бали за такі роботи не вдасться). Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з освітнього компонента є залік.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» та «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Завдання із цих видів поточного контролю оцінюється в діапазоні від 0 до 100 балів (детальніше див. таблицю вище). Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації.

Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Порядок проведення заліку з вибіркового освітнього компонента такий: усна відповідь здобувача освіти на тестові питання.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Становлення правозахисної (адвокаційної) журналістики в Україні
2. Адвокаційна журналістика, її визначення.
3. Висвітлення інформації в адвокаційних медіапродуктах
4. Медіа і права дитини: міжнародний та український досвід.
5. Жінки як вразлива група. Гендерна рівність та протидія гендерно обумовленому насильству, сексизму.
6. Гендерована політика, мова, ЗМІ, економіка, сім'я та здоров'я.
7. Люди з інвалідністю як вразлива група.
8. Захист прав літніх людей. Проблема вікової дискримінації (ейджизм).
9. Права людини та питання мігрантів, біженців, шукачів притулку.
10. Роми як «невидима» частина суспільства.
11. ЛГБТІ як «невидима» чи «незрозуміла» частина суспільства.
12. Бездомні, наркозалежні та секс-робота.
13. Адвокаційна кампанія і журналістика.
14. Словничок освіченого українця та правозахисного журналіста: як можна і не можна говорити про людей.
15. Журналістська етика у висвітленні правозахисної проблематики.

16. Використання різних тактик в адвокаційних кампаніях.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 -74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (потрібне перескладання)

Здійснюючи поточний контроль, послуговуємося такими нормами оцінювання:

5 балів – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно та творчо вирішувати поставлені завдання; вільно та доцільно послуговуватися спеціальною термінологією; доречно ілюструвати відповідь прикладами, залучаючи відомості із самостійно опрацьованої літератури; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно та ретельно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Водночас можливі 1–2 дрібні неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані не менш як на 90%.

4 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми; доцільно використовувати спеціальну термінологію; доречно ілюструвати відповідь прикладами; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Однак можливі 2–3 неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані на 75–89%.

3 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; правильно розкривати основний зміст матеріалу за умови виконання завдання; правильно використовувати термінологію; виконує роботи без суттєвих помилок; вміє зібрати матеріал, скласти план, побудувати текст будь-якого виду; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової

та мовної організації текстів певного виду. У відповідях можливі 3–4 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст. Завдання виконані на 67–74 %.

2 бали – здобувач освіти отримує, якщо зміст викладає частково, не завжди послідовно; одержані теоретичні знання невміло застосовує практично; відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками; відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена; у змісті роботи трапляються помилки; завдання виконані на 60–66 %.

1 бал – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє підготовленість тільки з окремих завдань теми; відповідь не вирізняється змістовністю та логікою викладу; завдання виконані на менше ніж 59 %

VII. Рекомендована література

1. Бацюкова С., Виртосу І. Адвокаційна журналістика: світовий та український досвід. Луганськ: Поступ, 2013. 72 с. **(основна)**
2. Виртосу І. Як розповідати про людей з інвалідністю: поради для журналістів. Медіаосвіта. URL: http://www.ucab.org.ua/uahttp://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/yak_rozpovidati_pro_lyudey_z_invalidnistyu_poradi_dlya_zhurnalistiv/
3. Грушова А. Діяльність України у сфері захисту прав людини в контексті її членства в ООН. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 42 (частина II). К., 2003. С. 63–68. **(основна)**
4. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. К.: Критика. 2014. 220 с.
5. Заключні зауваження та рекомендації Комітету ООН з прав дитини: версія, адаптована для дітей та підлітків. К.: Жіночий консорціум України, 2011. 38 с.
6. Кампанія проти дискримінації. URL: <http://www.discrimi.net/>
7. Медіа і права дитини. Посібник для журналістів, створений самими журналістами (Українська версія розроблена МГО «Інтерньюз-Україна» в 2009р.). URL: <http://www.unicef.org/ukr/> **(основна)**
8. Методичний посібник для представників ЗМІ щодо співпраці з органами та установами Державної пенітенціарної служби України. К.: Паливода А. В., 2011. 92 с. **(основна)**
9. Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи. К. Проект «Без Кордонів» ГО «Центр «Соціальна Дія», 2015. **(основна)**

10. Назустріч високим стандартам журналістики в громадському секторі України. Гурт. URL: <http://www.gurt.org.ua/gurt/projects/media/>
11. Обличчя ненависті. Злочини та інциденти на ґрунті гомофобії і трансфобії в Україні у 2014-2016 роках. К., 2016. 64 с.
12. Права людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. URL: <http://www.ucab.org.ua/ua><http://www.khpg.org/>
13. Права людини в Україні: точка відліку: базове дослідження з прав людини: Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, ГО «Центр інформації про права людини», ПРООН в Україні, Уповноважений ВР України з прав людини. К., 2016. 350 с. **(основна)**
14. Розуміння поняття «злочини на ґрунті ненависті»: Посібник для України. OSCE/ODIHR. URL: <http://www.osce.org/uk/odihr/208186?download=true>
15. Універсальний дизайн. URL: <http://ud.org.ua/>
16. Універсальний дизайн в освіті: посібник. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.
17. Універсальний дизайн: практичні поради. К.: Видавець ТОВ «Київський Бізнес Центр», 2015. 30 с.
18. Центр інформації про права людини. URL: <http://humanrights.org.ua/>